

צום עשרה בטבת

מתוקה שלי, אני שמחה שאת רוצה ללמוד מאחיותייך! אבל, את יודעת מדוע צמים?

אמא, גם אני רוצה לצום!!
למה רק רינה ורות צמות??

אמ... אולי כי כתוב בתורה?

מהתורה ישנו רק צום אחד. והוא יום- צום עשרה ב- הוא מן הנביאים.

אז הנביאים אמרו לנו לצום? הם רצו שנהיה יותר בריאים???

עזרו לאמא לענות לשרה:

הנביאים קבעו יום זה לצום, כדי שנתעורר ל-
כאשר אנו רעבות וצמאות בצום, ה-
מתעורר. והרצון שלנו להיות יותר גדל.

תרגילון מילים: טפתי, חלזי, הכוכריות, לפ, מתאווה, טופות

שלושה מארעות מצערים ארעו בחדש טבת:

• החל המצור על ירושלים:

שלומית שלום, מה שלומך שם בבבל הרחוקה?

היום י' בטבת

אני מסתכלת דרך חלון חדרי שבירושלים אל מעבר לחומות העיר, ואני רואה מחזה מפיחיד!
צבא אדיר וחזק, צבא נבוכדנצר מלך בבל, נערך סביב חומת העיר.

אני שומעת את המבגרים מדברים על כך שאנחנו במצור!

המלה הזאת, מצור, היא מלה מפחידה. למרות שאני לא ממש מבינה מה היא אומרת.

נראה לי שאנחנו כמו בבית קלא. לא נוכל עוד לצאת להרים שמסביב לירושלים. לא יהיה

מהיכן להביא אכל ולא יבואו רופאים לרפא את האנשים החולים.

הכל מתחיל היום, ומה יהיה הסוף - אינני יודעת.

להתראות! יהודית, ישראל.

ממה מפחדת יהודית?

התבוננו בתמונה והסבירו מהו מצור:

עשרה בטבת

עשרה בטבת, מציין את תחילת המצור שהטיל נבוכדנצר, מלך בבל על ירושלים ואת תחילתו של הקרב, שבסופו נחרבו ירושלים ובית המקדש ועם ישראל הוגלה לבבל למשך 70 שנה.

קראו את מכתבה הבא של יהודית:

שלומית שלום.

שלומי גרוע ובכלל המצב כאן נוראי. אי אפשר לתאר במלים. רק לפני כמה שבועות אמא אמרה לנו ללכת לקנות לחם במכלת. במכלת ראינו את המוכר בוכה ואומר שהלחם נגמר וכנראה גם לא יגיע בקרוב. (זה עצוב לראות מבגרים בוכים) בכל אפן קנינו קרקרים במקום לחם.

היום אנחנו יכולים רק לחלום על קרקרים. אני לא רוצה לספר לך מה אנשים אוכלים.... עכשיו אני מבינה שהנביאים צדקו. כל כך חבל שלא הקשבנו להם בזמן. אם רק היינו מקשיבים אז, הכל היה נראה אחרת. אני מרגישה לא טוב ומתה מרעב ואין כאן מה לאכל.

"כל עמה נאנחים מבקשים לחם נתנו מחמדיהם...לאמתם יאמרו איה דגן ויין.. " (איכה פרקים א', ב')

← מדוע כל העם נאנחים?

לגבי ירמיהו הנביא, צדקיהו המלך בקש להוציא אותו מהבור. אנשים כאן כל כך חלשים שהיה צריך להביא 30 אנשים להוציא אותו מהבור. היית מאמינה?

המצב פשוט נוראי. הצילו! חברים לעשות משהו, מה אפשר לעשות בשביל לשנות את המצב? יהודית, ירושלים.

ירמיהו פרק ל"ח: ויצוה המלך, את עבד-מלך הכושני לאמר: קוּזו בְּיָדְךָ מוֹתָ, שְׁלֹשִׁים אַנְשִׁים, וְהַעֲלִיתָ אֹת-יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא בֶן-הַבּוֹר, בְּטָרֶם יָמוּת.

← מדוע היה צריך 30 אנשים להוציא אדם אחד מהבור?

אותו עשרה בטבת היה לפני 2,500 שנה. למעשה, באותו יום לא נגרם כמעט כל נזק וגם אף יהודי לא נהרג.

אם כך, מדוע נחשב יום זה לנורא כל כך? מסתבר, שהמצור לא היה אלא מסר, שנועד לטלטל את העם היהודי ולגרום לו להתעורר ולשנות את דרכיו. אך העם נכשל במשימה, מה שהוביל בהמשך, לחורבן הבית ולתקופה ממושכת של גלות והסתר פנים מצד האלוקים.

"כל כך חבל שלא הקשבנו להם בזמן. אם רק היינו מקשיבים אז הכל היה נראה אחרת"

• האם גם לכן קורה שאנן מתחרטות שלא נסיתם לתקן את המצב מקדם יותר?

• פטירתו של עזרא הסופר:

בתשעה בטבת נפטר עזרא הסופר. חכם זה, היה ענק שבענקים, כשהתלמוד אף משווה אותו למשה רבנו! "אילולא ניתנה התורה למשה, היא היתה מועברת לבני ישראל דרך עזרא". תחת שרביטו והשראתו של עזרא הסופר, הונהגה "שיבת ציון" מגלות בבל ובסיועו של נחמיה – נבנה הבית השני, אם כי צנוע יותר מזה של מקדש שלמה המפואר.

עזרא היה זה שחידש את בריתו של משה רבנו, בין ישראל לאלוקים והוא זה שעצר את תופעת נשואי התערובת, שהתרחבה בקרב העולים לירושלים. הוא חיזק את שמירת השבת וחדש את לימוד התורה שבעל פה ובכתב.

כיצד יודעים כי עזרא היה צדיק? **הדגישו** במדגש צהוב את הפעולות שְעָשָׂה בְעַם כְּדִי לְעוֹרְרָם לְשׁוֹב לְחַיּוֹת כִּיהוּדִים הַנֶּאֱמָנִים לַתּוֹרָה ה'.

• תרגום התורה ליוונית:

אָתָּה מִמְלָכִי יְיָ שְׁאַתָּר אֶלְכַסְנָדֶר מוֹקְדוֹן, וְתִלְמֵי שְׁמוֹ, רְצָה לְהִתְעַלֵּל בְּתוֹרַת יִשְׂרָאֵל וּבַחֲכָמִיָּה. הוּא צִיָּוָה עַל הַחֲכָמִים שֶׁיִּתְרַגְּמוּ לוֹ אֶת הַתּוֹרָה לְיוֹנִית. אִם הָיָה מִתְקַוֵּן לְטוֹבָה – הָיָה אוֹמֵר לָהֶם מֵאֲשֶׁר אָתְּ רְצוֹנִי. אָבֵל הוּא רְצָה לְהַכְשִׁיל אוֹתָם, וְלָכֵן, מָה עָשָׂה? כִּנְסֵם שְׂבָעִים וְשָׁנַיִם זְקֵנִים, וְלֹא גִיָּלָה לָהֶם עַל מָה כִּנְסֵם, וְהַכְּנִיסֵם בְּשָׂבָעִים וְשָׁנַיִם בָּתַיִם. נִכְנְסֵם אֶצֶל כָּל אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ וְאָמַר לָהֶם: "כְּתוּבוּ לִי תוֹרַת מֹשֶׁה רַבְּכֶם," כְּלוּמַר: בְּקֶשׁ מִכָּל אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ לְתַרְגֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְיוֹנִית.

בְּמִהְלֵךְ עֲבוּדַת הַתַּרְגוּם מֵצִאוּ הַחֲכָמִים מִסְפָּר מְקוֹמוֹת בָּהֶם יֵשׁ צוּרָה לְשָׁנוֹת מְעַט מִן הַתַּרְגוּם, כְּדִי שֶׁהִמְלִיךְ לֹא יִתְּלָה בְּתוֹרָה דְּבָרִים לֹא טוֹבִים מִתּוֹךְ אֵי הַבְּנֵתוֹ. לְפִי הַהֲגִיֹן הַרְגִיל הָיָה חֲזָב לְהִיֹּת שְׁנוֹי בֵּין הַתַּרְגוּמִים. אִם הָיָה שְׁנוֹי כְּזֶה בֵּין הַתַּרְגוּמִים – הָיָה הִמְלִיךְ לֹעֵג לְתַרְגוּם וּפּוֹגֵעַ בַּחֲכָמִים. אֲלֹא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן בְּלֵב כָּל אֶתְּךָ וְאֶתְּךָ עֲצָה, וְהִסְכִּימוּ כָּלָם לְדַעַה אַחַת. כִּךָ לֹא מֵצֵא תִלְמֵי שׁוּם שְׁנוֹי בֵּין הַתַּרְגוּמִים, וְהָיָה בְּזֶה קְדוֹשׁ הַשֵּׁם גְּדוֹל.

בְּכָל זֹאת, הַיּוֹם שֶׁבוּ סִימוּ הַחֲכָמִים לְתַרְגֵּם אֶת הַתּוֹרָה – הָיָה יוֹם קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל. "הַחֲשֵׁךְ בָּא לְעוֹלָם שְׁלֹשָׁה יָמִים" ..

הנמשל: כך התורה, כל זמן שהייתה כתובה רק בלשון הקודש, ורק עם ישראל יכל לקרוא בה, הכל כיבדו אותה וחששו להטיל בה דופי.

מי שרצה להכירה היה חייב תחילה ללמוד את לשון הקודש ולהבין את טעמי התורה ופעולה זו גרמה לכבוד התורה.

אולם מהרגע ש"כלאו" את התורה ותרגמו אותה לשפה זרה, באים אנשי העולם שאינם חשים כבוד ומורא בפני התורה, קוראים בה כמו בספר רגיל, וממילא אינם חוששים מלפגוע בה, וכתוצאה מכך גם בעם ישראל עצמו.

משל למה הדבר דומה? לארי שניצוד וכלאוהו בסוגר, קודם שנכלא היו הכל יראים מפניו ובורחים, עכשיו הכל באים ומציצים בו ואומרים: היכן גבורתו של זה?

4. מתחו קוים בין המשל לנמשל:

<u>הנמשל:</u>	<u>המשל:</u>
התורה לפני תרגום השבעים	אריה
התורה	קהל אנשים
אומות העולם	האריה המשוחרר
התורה לאחר תרגום השבעים	האריה הכלוא

תרגום התורה ליוונית נתן תחושה שאת התורה ניתן "לתרגם" ובעצם להוריד כדי שתהיה מובנת להמונים. זה הוביל לקרב את תרבות יוון לחיי היהודים ולנסות לשלב את ערכי יוון ואת אורח החיים היווני ביהדות.

.
 " ב... ח' בְּטַבַּת תִּרְגְּמָה הַתּוֹרָה ל_____ .
 " ב... ט' בְּטַבַּת נִפְטָרוּ: הַסּוֹפֵר וּנְחִמְיָה בֶּן חַכְלִיָּה.
 " ב... י' בְּטַבַּת הַוָּשֵׁם _____ עַל _____ .

אז אמא, את מרשה לי לצום??
 ככה גם אני אחזור בתשובה, ואעשה המון מעשים טובים!

בואי נבדוק יחד מה אומרת ההלכה:

האם ילדים חייבים לצום ואם כן עד מתי?

ילדים לא צריכים לצום, כי אין מחנכים קטנים לאבלות ולצום, אבל לא יאכלו מאכלים של תענוג.

אוי... חבל.... אז מה אני יכולה לעשות כדי שיבנה שוב
 בית המקדש???

זרעי טוב לב

אחר צהרים אחד, הבטתי דרך חלון המטבח וראיתי את בני בן החמש עומר בגינה. זה היה מחזה יוצא דופן, כי מיכאל שלי, גם כתינוק לא אהב להתלכלך. הוא מעולם לא שיחק בארגז החול וממש שנא חול בסנדלים. יצאתי אל החצר לראות במה מדובר.

"מה אתה עושה?" שאלתי אותו.

"אני מכין ערוגה". ענה בני ונראה רציני מאוד.

החלטתי להשתעשע ולשחק איתו את משחק הניחושים שאנחנו משחקים תמיד.

"תן לי לנחש - אתה רוצה לשתול בערוגה נרקיסים!?"

"לא", ענה בני. "אני לא אשתול נרקיסים".

"אז אולי תשתול כלניות?" "לא", אמר. "גם לא כלניות".

"חרציות?" שאלתי. "לא, אמא", אמר בני. "אני לא מתכוון לשתול פרחים".

"אם כן, אתה בטח מכין ערוגה של ירקות". אמרתי. "יש לי בבית זרעים של עגבניות ופלפלים, רוצה?"

"לא, אמא, אני לא מכין ערוגה של ירקות. וכבר יש לי זרעים".

"אולי אתה מכין ערוגה של עשבי תיבול? אתה הרי יודע כמה אני אוהבת נענע טריה ושמיר טרי..."

"אמא, אני לא מכין ערוגה של עשבי תיבול", אמר בני.

"אני מקווה שאתה לא מתכוון לזרוע ממתקים או זרעים של מסטיק, כי..."

בני חייך אלי. "לא, אמא, הזרעים שאני זורע, הם לא לאכילה".

"ואתה לא מתכוון לשתול בערוגה שלך מטבעות, נכון?"

בני צחק. "אמא, אני יודע שכסף לא גדל על העצים".

"אז מה אתה מתכוון לזרוע בערוגה שלך?" שאלתי.

בני פשפש בכיסו והושיט לי את כף ידו הקמוצה.

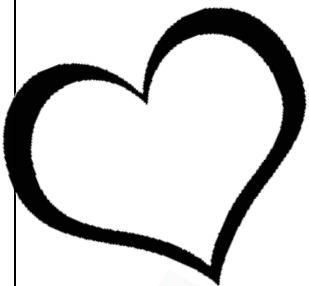
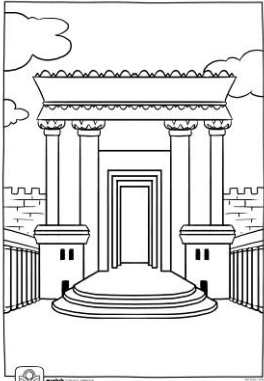
כשפתח אותה ראיתי בפנים שלושה חרוזים קטנים בצורה של לב.

"אני הולך לזרוע זרעים של טוב לב".

"למה?" שאלתי המומה.

ני הכין גומות באדמה, והכניס את החרוזים פנימה.

בעודו מכסה את ה"זרעים" סיפר לי: "יצאתי לרכב על האופנים בשביל ליד הבית, ראיתי את השכנה גברת רחל, חוזרת מקניות".

היו לה הרבה שקיות ושקית אחת שהיתה מלאה בתפוזים נקרעה וכל התפוזים שהיו בה התפזרו על השביל.
אז ניגשתי אליה ועזרתי לה לאסוף את התפוזים והצעתי לה לשים את השקיות שלה על האופנים שלי, שלא יהיה לה כבד, וככה ליוותי אותה הביתה.
עזרתי לה להכניס את כל השקיות למטבח והיא נתנה לי עוגיה עם תמרים, אבל אמרתי לר שאני לא אוהב עוגיות תמרים, והיא התנצלה שאין לה בבית ממתקים, כשרציתי ללכת היא נתנה לי את החרוזים האלה ואמרה לי שמי שזורע זרעים של טוב לב, קוטף פירות לנצח."
"אז אתה יודע שאלה חרוזים ולא זרעים", אמרתי, במידה מסוימת שמחתי שבני לא יתאכזב כשה"זרעים" שלו לא יצמחו, מצד שני הייתי מאוכזבת שבני הקטן, גדול ונבון מספיק על מנת לדעת שהחרוזים בצורת לב, אינם זרעים.
"אני יודע", אמר בני. "הרי זרעים של טוב לב לא זורעים באדמה, זורעים אותם בלב..."

"אז למה בכל זאת הכנת להם ערוגה?" הקשתי עליו. "למה זרעת את החרוזים באדמה?"
"כדי לא לאכזב את גברת רחל", אמר בני, הזדקק וניקה את ידיו מהאדמה.
"אמא, תסתכלי, היא משקיפה עלי מהחלון שלה".

• כתבו בלחבות, אילו מצעים=זרעים של טוב לב את יכולה לצלות.

עֲשֶׂרָה בְּטֻבַת – יוֹם הַקְּדִישׁ הַכְּלָלִי

הַרְבֵּנוֹת הָרֵאשִׁית לְיִשְׂרָאֵל קִבְּעָה אֶת יוֹם עֲשֶׂרָה בְּטֻבַת, לְיוֹם הַקְּדִישׁ הַכְּלָלִי לְנִסְפִים (לְנִרְצָחִים) בַּשּׁוֹאָה שְׂיֹם רְצִיחָתָם לֹא נוֹדָע.

בְּיוֹם זֶה אוֹמְרִים כָּל צְאֻצְאֵי הַנִּרְצָחִים - קְדִישׁ.

הֵם לֹא לָבֵד... עִם יִשְׂרָאֵל כָּלוּ מְתִיחַד אֲתָם, (לֹא רַק בְּאוֹפֵן כְּלָלִי עִם הַשּׁוֹאָה הַנּוֹרָאָה שֶׁהִשְׁמִידָה שֶׁשָּׁה מִלִּיּוֹן מִבְּנֵי עַמָּנוּ, אֲלָא גַם) עִם אוֹתָם מְשֻׁפְּחוֹת שֶׁפָּצַע זֶה עֲדִין מְדַמֵּם בְּלִבָּם.

